

Rituelle, mytiske objekter - Line Hvoslef i det fysiske kaos

Av Knut Ove Arntzen

Line Hvoslefs malerier kan oppfattes som en reisebeskrivelse fra en verden som hun eller ingen har sett før. Hun avdekker ved hjelp av figurative objekter en fantasiverden som kan sies å stå i en filosofisk og metafysisk tradisjon. Det dreier seg om den slags spekulasjoner som kunstnere i stor grad har bidratt med, og som handler om utforskningen av fysiske og imaginære rom. Ikke bare er det kunstnere som spekulerer i det de aldri har sett, det er en tradisjon vi kjenner fra vitenskapelig erkjennelse som tar utgangspunkt i den metafysiske spekulasjon forstått som intuisjon, før den gjennom utviklingen av moderne «vitenskapelighet» blir temmet inn i systematiske beskrivelser av det lovmessige ved naturlovene.

Metafysikken ligger der som et bakteppe, og i den tradisjonen var det at den tyske filosofen Gottfrid Wilhelm Leibniz (1646-1716) søkte å definere den metafysiske virkeligheten gjennom å beskrive den ved hjelp av et begrep om individuelle substanser som gjennom relasjonen med hverandre danner et abstrakt univers. Dette abstrakte univers berører spørsmålet om det absolutte rom og den absolutte tid, og istedenfor å la disse være absolutte og adskilte størrelser så Leibniz dem som dimensjoner som står i relasjon til hverandre. Rom og tid kommer på den måten til å utgjøre et system hvor de gjensidig betinger hverandre, og uttrykker seg gjennom hendelser. Gjennom kunstnerisk anskuelse vil en kunne berøre disse hendelsene og kanskje til og med billedliggjøre dem.

Denne billedliggjøringen kjenner en fra den mytiske verdens fremstillinger av hendelser, hvor legendene forteller om fantasivesener og mystiske figurer. Dette er et sosialt og fysisk rom som ligger bakenfor vår virkelighetsoppfatning, men som slår inn i den gjennom symboler og figurative uttrykk som tilsynelatende lever sitt eget liv. I et moderne perspektiv kan en si at det er kunstnerne som har overtatt de metafysiske hendelsesbeskrivelsene og den symbolske billedskapningen. En kan snakke om en overføring fra et mytisk rom til et kunstnerisk eller estetisk rom. Det er et rom uten fast struktur som bare får mening når disse hendelsene og bildene sees i forhold til hverandre.

Den tyske filosofen Ernst Cassirer (1874-1945) ser det slik at betydningen av disse hendelser og symboler endrer seg etterhvert som rommet utvikler seg fra å være mytisk til å bli estetisk. Men kunsten vil allikevel måtte forholde seg til det mytiske rom med sin egenartede atmosfære, samtidig som det gjennom den bevisste kunstneriske prosess oppstår en bevissthet om formen. Det er formen som er kunstnerens arbeidsfelt, en form som i et slikt perspektiv ikke behøver å forholde seg til noen bestemte oppfatninger av virkelighet.

Virkeligheten i det imaginære, i fantasibildene, kan sies å være like så virkelig som den empiriske eller konkrete virkelighet.

Kunstneren behøver ikke legitimere seg på samme måte som vitenskapsmannen, kunstneren kan være underveis i en prosess som aldri slutter men som fortsetter i kraft av seg selv. Underveis i en slik prosess avdekkes stadig nye bilder, slik det kommer til uttrykk i de figurene som Line Hvoslef fremstiller i sine malerier. Hun befinner seg på en reise i et rom hvor det mytiske og estetiske blander seg som når to sirkler berører hverandre og skaper interferens eller analogi med hverandre.

Hvordan skal vi så definere de tilsynelatende udefinerbare mytisk-estetiske figurer slik Line Hvoslef fremstiller dem? Det er her det blir fascinerende å nærme seg hennes formverden. I Bergensavisen har Sveinung Ones forsøkt å omtale denne billedserien hvor flere har tittelen «Fartøy» som «fremkomstmidler». Ones stiller spørsmålet om hvordan et fartøy så ut for 100 år siden og for 5000 år siden («Underveis med Hvoslef i tid og rom, BA, 25.3.2000). Så kan vi stille spørsmålet om hvordan de ser ut om 5000 år, kan det være at vi da er på reise i abstrakte figurer hvor rom og tid går opp i

en total enhet og vi til og med kan reise på tvers av tiden? I «Fartøy» (2001) ser vi en konkret, nærmest prismekaktig struktur som er koblet opp mot en enda større struktur, og som gjenspeiler seg i et universalt mørke gjennom lyset som utstråles. I «Fartøy» (2003) ser vi en figur som ligner på et fartøy eller et abstrakt fremkomstmiddel som har en «styringsmekanisme» utformet som en slags metallisk «fjærbusk» på en abstrakt hjelm som også minner om et lokk. Fartøyet beveger seg tilsynelatende innenfor en enda større struktur med en tilnærmet biologisk form. I et annet «Fartøy» (2003) er romfartøy-strukturen svært tydelig, men det er et indre rosarødt rom det beveger seg i. Jeg vil kalle det for et psykologisk rom. I «Landskap» (2003) er figuren en slags plante som tilsynelatende har «rotkontakt» med et landskap, og en kan spørre seg om den beveger seg langsomt gjennom tid og sted. Ser man disse bildene i sammenheng med hverandre, oppstår en serie ”portretter” av figurer og hendelser med den funksjon at de forener tid og rom i en slags sinnets og naturlovenes tidsreise.

Ref: Ernst Cassirer, «Mytisk, æstetisk og teoretisk rom», Det Kgl. Danske Kunstakademi, København 1999, oversatt av Kasper Nefer Olsen fra *Symbol, Technik, Sprache. Aufsätze aus den Jahren 1927-1933*, Felix Meiner Verlag, Hamburg 1985.